THE DAILY HEBREW JOURNAL

I. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967

SUBSCRIPTION RATES: $4.00 PER YEAR
SINGLE COPY 2c.

Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

ליעדז און וואס ווייטער

אונטער דעם קאפ „אידען אין לאנדאן פאר א ראסען מלחמה" האט די נעכטיגע „מייל ענד עמפייר", אבגעדרוקט פאלגענדע טעלעגראמע:

לאנדאן, אייגוסט 13.

אין־מיטן לאנדאן שנטוויקעלט זיך א ראסען־קריעג, וועלכער פערשפרעכט צו זיין אזוי ביטער ווי דאס וואס איז לעצטענס פאר־נעקומען אין איסט סט. לואיס, אילינאי. די איסט סייד פון דער וועלטס גרעסטער שטאדט איז נעריבט בעזעצט מיט רוסישע אידען, וועלכע האבען זיך ענטזאנט אדער אנצושליסען זיך אין דער ענגלישער ארמיי, אדער אהיימצופאהרען קיין פעטראגראד דארטען דיענען. זיי זענען אין שלעכטע בעציהונגען מיט די לאנדאנער, און די שלעכטע נעפיהלען האבען לעצטענס אנגענומען א נעפעהרליכע ווענדונג.

זייט עס איז פערעפענטליכט געווארען דער אבמאך צווישען דער ענגלישער און רוסישער רעגierונג, זענען שטארק געוואקסען די פאדערונגען וועגען איסריינינגען די רוסישע אידען אין לאנדאן, די רעגierונגען האבען בעשלאסען אז אלע ענגלענדער אין רוסלאנד און אלע רוסען אין ענגלאנד זאלען האבען דעם אויסוואהל צווישען אנ־שליסען זיך אין דער ארמיי אין דעם אראפטרטען לאנד אדער אהיימ־צוקעהרען זיך אין זייער געבורטס־לאנד. אבוואהל דיעזער מיטעל ווערט געציעלט מעהרסטענס גענען רוסען אויף ענגלישער טעריטאריע. וועט עס אויך אריינהרען א גייסע צאהל ענגלענדער, וועלכע האלטען זיך אויף אין דעם מזרח לאנד.

די אידען אין ענגלאנד האבען געענטפערט גאנץ נים דעם רוף צו געוועהר, און פיעלע פון אידישער אבשטאמונג זענען דעקאריירט געווארען. דאך האבען די רוסישע אידען באנגעזעצט זייערע געשעפ־טען אין איסט־לאנדאן, טראץ אלע בעמיהונגען אנצוהאלטען זיי אין מחאמי. די מענשען הייבען זיי אן צו סטראשען. מענשען וועלכע האבען פריהער געראט אין דיעזען שטאדט־טהיל קיינע קראמען, און וועלכע האבען זיך אנגעשלאסען אין דער ארמיי, קענען קוים ער־וואהרען וועגען אז זיי זאלען אנגעהאלטען אהן פראטעסט די נייצינ־קייט. מיט וועלכער די אידען נעהמען צו זייערע פריהערדיגע געשעפ־טען. יעצט אז די בעאמטע האבען די מאכט ארויסצורופען דיעזע „שווערערס", וועלען זיי דאר־פען האנדלען שנעל, צו פערהיטען דער מאנסטראציעס.

די פראגע איז יעצט די אידען געשטעלט געווארען אפען, אבער זיי ווארטען ביז וואנען מען וועט זיי צווינגען צו א בעשלוס.

די מלחמה האט זיי געבראכט גוואלדיגע „פראספעריטי", אבער זיי ווילען נים אנערקענען זייערע פליכטען צו דער געמיינדע, וועלכע איז געווען נים צו זיי.

א שפאציר דורך דער איסט ענד איז גענוג צו איבערצייגען איינעם, אז די ענגלענדער ווארטען אויף שנעלער האנדלונג. די רוסי־שע אידען קענען נים ערוואַרטען קיין ווייטערע בעטראכטונג פון א רע־גierונג, „וואס איז געווען צו זיי מעהר ווי מילד, און אורטהיי־לענדיג פון די סענטימענטען, ווייסען זיי, אז זייערע טעג אין ענ־לאנד זענען געצעהלט. עס וועט זיין אדער קהאקי אדער א בילעט קיין פעטראגראד.

ווען עס וואלט היינט א צייט געווען פון לאגישע ענטפערס, וואלט מען דיעזע אלע בעשולדיגונגען גאנץ לייכט געקענט ענטפערען. אזוי וואלט מען געקענט גאנץ לייכט אנצייגען וועגען דער גיואלדיגער אידישער „פראס־פעריטי", און די ריעזיגע מלחמה־פראפיטען. „וואס די אלע וועלכע שטעהן אן דער שפיצע פון דער רעגierונג און געזעלשאפט מאכען. מען וואלט למשל געקענט דערמאהנען די פאקטען, „וועלכע האנאריבל באפער, ענג־לאנדס אויסערען מיניסטער האט לעצטע וואך פערבייגעהענד דערמאהנט אינ'ס ענגלישען פארלאמענט וועגען די גרויסע פראפיטען אין דער שיפס־כוי אינדוסטריע, רעדענדיג פון איינגענער ערפאהרונג. מיר לעבען אבער אין א צייט, „ווען לאניק און איבערצייגונג האט אויפגעהערט. עס הערשט אין דער „מאב", און נאר „מאב" ארגומענטען גילטען, און די לאגע איז דארום זעהר טרויעריג.

די ענגלישע אידען, וועלכע האבען אפילו ליים אפיציעלע ציפערען געגעבען פיעל מעהר סאלדאטען ווי פיעל זיי האבען געדארפט, האבען שוין געהאט אויף זיך א ליעדז, און יעצט געפינען זיי זיך ווידער פאר א וואול־קאן.

ליעדז — און וואס ווייטער?

ווער קען היינט דעם ענטפער געבען אויף דעם, און דאס קומט פאר אין 1917 אין דער פרייער ענגלאנד.

דעם פאפסט פריסדענס פארשלאג

פאפסט בענעדיקטס פריעדענס־פארשלאג האט בעגעגענט א קאלט־קייט אי אין די לענדער פון די אלייאירטע און אי אין די לענדער פון די צענטראל מעכטע. וואס דאס ציינט אן איבערגיגען מאהל, אז די צייט פאר פריעדען איז נאך נים רייף לייט די בעגריעפען פון די קריעגערישע פעלקער.

וואס דער וואטיקאן נאך געשפיעלט יענע ראליע וואס אמאהל, וואלט מען זיך אין אלע לענדער געמזוט רעכנען מיט אזא פארשלאג, זע־נען אבער היינט שוין די מעהרסטע לענדער אדער פראטעסטאנטיש, און אין אפילו די נאך קאטוילישע לענדער. האט דער פאפסט א קנאפע דעה.

קען דען דארום א פריעדענס־פארשלאג פון דארטען האבען א ווירי־קונג וכפרה ווען עס ענטשפרעכט נים די מיינונגען פון קיין איין צד.

קאמישאנער בראנלאו פון וואשינג־טאן א קריסט איבער'ן ציוניזם

פון דר. ראבערט קאץ

(ספעציעלע קארעספאנדענץ פון וואשינגטאן)

מיט צוויי יאהר צוריק האט די שטאדט וואשינגטאן, די אידישע אזוי נוט ווי די נים־אידישע בירגער, פער־בעטען מר. לואיס ד. בראנדייס, דער איצטיגער ריכטער פון דעם סופרים קאורט צו קומען אהער און רעדען איבער ציו־ניזם. „ענער אוועגד, ווען בראנדייס האט געהאלטען זיין בערימטע רעדע, א קלאסישע דיסערטאציע איבער דיעזע קען פון דעם אידישען נאציאנאליזם, איז געווען א האלבען יום טוב אין שטאדט. עס האט גערוישט און געיובעלט אומעטום, און ציוניזם איז געווען דאס שלאג־וואָרט אין אמעריקאס הויפט־שטאדט. יענע רעדע איז נאכהער אבגעדרוקט געווא־רען אין דעם גרויסען ענגלישען מאגאזין אין גיי יארק „הדי אינדעפענדענט", און איז נאכדעם איבערגעדרוקט געווארען אין א סעפציעלער אויסגאבע פון דער ציו־ניסטישער פעדעראציע.

אין די שטאדט וואשינגטאן אלס א בעזונדערע מוניסיפאליטעט, אז די פע־דעראלע רעגierונג וואס פונקציאנירט אין דיעזער „העפיטעל", האבען ביידע, די־רעקט און אינדירעקט, אנטייל גענומען אין דיעזער היסטאָרישער אויפנאהמע פון בראנדייס און זיין ארויסברענגען די ציוניסטישע פראגע אויף דעם טאגעס אָרדנונג אין שטאדט. די רעדע איז גע־האלטען געווארען אין דעם האלב־אפי־ציעלען האל פון „די טעכטער פון דער אמעריקאנער רעוואלוציאן". דיעזער האל וואס איז אויסגעבייעט און אויסגעהאל־טען פון דער סאמע סמעטגע פון דער אמע־ריקאנער אריסטאקראטיע, ווערט בענוצט נור אין זעהר וויכטיגע שטאאטס־רעגי־רונגס־און דיפלאמאטישע אנגעלעגענ־היימען. פרעזידענט ווילסאן אליין דערס־וואָרט אמאל, דיפלאמאטען קומען זיך־ערט צוזאמען, און שטאאטס־פראבלע־מען ווערען דארט אויפגענומען. מיט דע־ם־ווייבניש צו בענוצען דיעזען האל, וואס־ד „טעכטער פון דער אמעריקאנער רע־וואָלוציאן" האבען גענעבען בראנדייסן ברייו פון הוצאות, האט די רעגierונג אינ־זיידעקט געציינט ווי זי האלט פון דיעזער ווערזאמלונג. די שטאדט וואשינגטאן אליין האט אפיציעל בעגריסט בראנדייס'ן דורך דער רעדע פון קאמישאנער בראנלאו איינער פון די דריי רעגierער פון שטאדט. וואשינגטאן ווערט געפיהרט נים פון איין מעיאר, נור פון א קאמישאן פון דריי פ־ערזאָנען, און לואיס בראנלאו איז איינער פון זיי. אלזו האט דיעזער „דריטעל־מ־ניאר" בעגריסט די ציוניסטען מיט דעם נאמען פון דער „קעפיטעל".

דורך א געלעגענהייט האב איך אויס־געפונען אז דיעזער קאמישאנער בראנלאו א קריסט, אן אמעריקאנער וועמעס אור־טהערען זיינען אהער געקומען אויף דער „מעי־פלאוער", אז דיעזער קריסט ערט פון ציוניזם וועגן ער האט נור א עקענענהייט. נאך מעהר, עס טרעפט־ך אז וועגן דיעזער קאמישאנער ווערט אבעטען צו האלטען א רעדע פאר א ווערזאמלונג פון גאלע קריסטען, שעהמט־ניר זיך גאר נים זיי צו דערמאהנען און נרקלערען, אז עס איז דא אזא זאך ווי אידישער נאציאנאליזם אויף דער וועלט, אז ציוניזם וועט זיין גוט אי פאר אידען אי פאר קריסטען, אז עס איז די פליכט פון די גוים זעהן ארויסצוהעלפען אונזער פאלק אין זייער שטרייט צו דערלאנגען אונזער אונזער נאציאנאלען חלום. איך האב דא־רום בעשלאסען זיך צו זעהן מיט מר. בראנלאו און אויסגעפינען וואס ער האט צו זאגען וועגען דיעזען ענין. איהר מוזט נים פערגעסען עס איז א צייט מלחמה־צייטען, יעדער איינער אין וואשינג־טאן איז „ביזי" מיט מלחמה, עס איז נישט קיין צייט נים צו רעדען פון לומות און טהעאריעס, און בראנלאו איז נאטירליך אויך דערמיט פערנומען. און דאך, האט דער קאמישאנער אוועק־געלענט הכל באשר לכל, געסטאפט אלע געשעפטען זיינע און זיך פערנומען מיט דיעזע צו דיסקוטירען און רעדען איבער ציו־ניזם און דער ציוניסטישער פראגע.

ער האט אנגעפאנגען:

„איך דארף אייך, א אידען, ניט נרקלערהען וואס איך מיין אונטער ציו־ניזם. „חלואי וואלטען די גוים אזוי אלעס געוואוסט וואלט פון דעם אידישען נאר־ציאנאליזם געהאלטען פרעהליכער. איך פערשטעה אז ציוניזם פערלאנגט ניט, אז אלע אידען זאלען געהן קיין ציון, און וועט ניט צווינגען אפילו קיין איינציגען אידען אהין אריבערצומיגען, אויב ער וועט ניט וועלען. איך ווייס, אז עס וועט זיין פאר דער בעסטער גייסטליכער און מאטעריעלער ענטוויקלונג פון דעם אידישען פאלק וועגן עס וואלט געהאט איין פלאץ וואו זיי וואלטען פריי געקענט ענט־וויקלען זייערע פעהיגקייטען, און מיסי־אנען זיי זיי פערשטעהען. עס וואלט גע־ווען אן אמת'ער פערדיענסט פאר דער גאנצער וועלט, אזוי נוט ווי פאר דעם אידישען פאלק. איך בין זיכער, אז די איבעריגע פעלקער וואלטען גאר אנדערש געסוקט אויף אייך, מיט מעהר רעס־פעקט, מיט מעהר אכשיי, ווען עמיצער וואלט פאר אייער קרייוודע זיך געקענט אינשטעלען אין א פעראנטוואָרטליכער אָרט. נאך מיין מיינונג איז ציוניזם דער איינציגער, גרויסער מיטעל וואס וואלט די אזוי גערופענע אידישע פראגע געלייזט".

דא איז דער קאמישאנער איבערגעשלאגען דורך זיין סעפרעטער וואס איז אריינגעקומען איהם פרעגען עפעס וועגען אדמיניסטראטיווע פראגען פון וואשינגטאן. אבער באלד האט מר. בראנלאו פארטגעזעצט:

„עס איז צו בעדויערען וואס ביי אייך צווישען די אידען אליין, זייגען איבער דיעזער פראגע דא חלוקי דעזעת אין עס איז נאך מעהר צום בעדויערען וואס גראדע די רייכע אייערע, די איינ־פלוסרייכע ברידער אין אייער מיטען, די אזוי־ גערופענע דייטשע אידען און טעמ־פעל־אידען, אז דיעזע, וואס וואלטען די בעוועגונג געקענט העלפען אויף פיע־ערע אופנים, אז דיעזע, זאג איך, זאל־לען אין דער גרעסטער טהייל זיך אב־שאקלען פון אזא נאבעלער בעוועגונג, און א סך פעלע זי אפילו בעשטרייטען. איך וויל זיך מיט זיי אין קיין דיסקוסיעס ניט אריינלאזען דאס איז נים מיין אויפ־גאבע, אבער אנך קען פשוט ניט פער־שטעהן אויף וואס זיי, קינדער פון ישראל, קענען לאגיש און עטהיש באזי־רען זייער נענגערשאפט צום ציוניסטישען פראגען. עס פרעהט מיר אבער דא בע־מערקונג, אז דער געדאנק הויבט אן אריינ־צודרינגען אויף אין יענע קרייזען, און כפעציעל זייט דזשאסטיס בראנדייס איז אזוי שטארק און אפען ארויסגעקומען פאר דעם ציוניזם. לאמיר האפען אז דיעזע בעוועגונג וועט נאך וואקסען און וואק־סען".

איך האב זיך נאכגעפרעגט ביים קאָ־מישאנער ווי אזוי עס איז געקומען דער צו אז ער זאל ווערען א ציוניסט. דארויף האט ער געענטפערט:

„איך קען זיך אקוראט נים דערמאה־נען ווען און ווי אזוי איך בין געווארען אן אנהענגער פון דעם אידישען נאציאנ־אליזם. איך גלויב אז מיט פיעל יאהר צוריק האב איך זיך דערפון הערוואוסט דורך מיינע אידישע פריינדע און קינדער־נאטי. אין ספעציעל דורך עטליכע רעדעס פון דער שריפטען פון דר. סטיפען ווייז. אבער דער גרעסטער שטוס אין מיין גע־דאנק פאר דעם ציוניזם האב איך געס־ראגען צוריק מיט ניין יאהר ווען איך האב בעזוכט פאלעסטינא, אויף מיין רייזען איבער דער וועלט. דארט האב איך זיך א לאנגע צייט אבגעשטעלט אין די אידישע קאלאניעס. און ספעציעל אין זכרון יעקב, ראשון לציון, און איינינגע קאלאניעס ארום יפו, וועמעס געשען איך קען זיך אצינד ניט דערמאהנען. איך האב זיך פשוט ניט געקענט אבוואונדערען פון דעם ערפאלג פון די אידישע קאלאניעס.

פון דעם אימונגרא־ציאן סיסטעם, פון דעם שלום ישלוה וואס הערשט דארט, פון דער שעהנקייט פון דער נאנצער אידעע. איך האב דארט בערעדט מיט א סך מענשען, זיך אינ־טערעסירט אין אלעס, און ווען איך האב נעראפט אבשאהרען האב איך געפיהלט אז איך בין א „נעכאפטער", אז דער ציו־ניזם האט מיר ארום גענומען. און פון האמאלס און פאלס איך די בעוועגונג אז יעדער געלעגענהייט און נעהם אין איהר אזא אינטערעס ווי די אומשטענדען קענען מיר נור ערלויבען".

מיר האבען זיך צוגעדעט וועגען די בעריכטען פון א אידישען שטאאט נאך דער מלחמה. קאמישאנער בראנלאו איז זעהר ענטהוזיאסטיש איבער דיעזען פלאן; צווישען אנדערעס האט ער זיך אויסגע־שפראכען:

„עס איז אין מיין געדאנק קיין שום צווייפעל, אז היסטאָריש און מיט רעכט דארף נאך דיעזער מלחמה, ווען די לאנד־קארטע וועט געענדערט ווערען, ברענגען א לעזונג צו דער אידישער פראגע. איך גלויב זיכער, אז אונזער רעפובליק וועט מיט אלע מעגליכקייטען אונטערשטיצען א פארשלאג צו גרינדען א אידען שטאאט אין ארץ ישראל. און איך קען ניט אייג־נען קיין שום אורואכע ווארום די איבע־יגע „עלייס" זאלען דערצו ניט צוש־טימען. איין זאך איז זיכער, און דאס איז, אז נאך קיינמאל אין דער געשיכטע האבען די אידען ניט געהאט אזא אויסגע־צייכענטען שאנס און קלאהרע געלעגענ־הייט צו רעאליזירען דיעזען אלטען אידי־שען היסטאָרישען קערלאנג. עס איז מיין אויפריכטיגע האפנונג און מיין שטארקער פערלאנג, אז מיט דעם קומען פון שלום אויף דער וועלט זאל אויך קומען די גאולה צום אידישען פאלק. איך פיהל, אז דאס איז ניט נור מיין האפנונג, נור אויך די האפנונג פון א סך ניט־אידען דא אין אמעריקא אזוי נוט ווי אין דער איבעריג־גער וועלט".

אין דעם גאנ[illegible]עם אינטערוויו האט קאמישאנער בראנלאו ארויסגעוויזען א סך בעקאנטשאפט מיט אידישע פראגען בלעטען און אידישע פראגען.

אויף דער וועג צו אנארכיע

פון לעא קעניג

אלע סאציאלע טהעאריעס זיינען גע־פרובט און געמאסטען געווארען אין דעם לויף פון דער איצטיגער קריעג. פערשיעדע־נע געזעלשאפטליכע גרופען האבען גע־זוכט און זוכען נאך ער הייום דעם אמת'ן וועג צו פרידען און קענען איהם ניט גע־פינען.

דעם שרעקליכען פערפאלנטערטען קניפ־פון די געגנערישע פעלקער אינטערעסען האט קיינער נאך ניט אויפגעבונדען כאטש עס איז געפרובט געווארען מיט אלערליי מיטלען און סיסטעמען דורך פערשיעדענע פון די דאמינירענדע פאר־טייען.

א זיעגרייכען שלום האבען געוואלט ברענגען די פערשיעדענע מיליטאריסטי־שע קאסטעס אויף די שלאכט פעלדער און דער געאונשטער ענטגילטיגער זיעג. וויל אלץ ניט קומען, טראץ דעם וואס מיליאָ־נען יונגע לעבענס זיינען פערגיכטעט גע־וואָרען.

וועג צו פרידען האט געזוכט צו גע־פינען דער האלב פערפוילטער אייראָפע אישער אריסטאקראטיזם. נאך דער מלחמה, מיין איך, ווען וועלען פערעפענט ליכט ווערען די אלע געהיימע דאקומענ־טען, וועלכע וועלען קלאהר בעוויזען די פערפלאנטערטע הויף איגטריגען אויף דעם וועג צו שלום.

און אויף די נאבעלע סעפעראטען שלום מאכער, זיינען מיאוס דורכגעפאלען. א דאנק דער גרויסער רוסישער רעוואָלוציע שווארען צו מאגען אן עגדע מיט דער קא־פיטאליסטיש אימפעריאליסטישער רעגי־רונג.

מיר האבען געוואלט מאכען פאר א מיניסטער אונזערען א מענשען, טהאוא־יישטש סעמיאן, האט ער אבער זיך איינ־געשפארט

„איך בין ניט קיין גראמאטנער", און אזוי — צו שווער — א שאדען, ער וואלט זיך געפאסט.

— די שטאדט, אייער פעטראגראדער געפעלט מיר עפעס אויך ניט. א בורזשו־אזנע שטאדט. מען טראגט קראכמא־ליעטע קאלנערלאך, אבשאפען די מאדע! מיר קענען עס מאכען איינס און אלץ מעהר ניט די מענשעוויקעס און די עס ער'ען וועלען אפשר פראפעסטירען, מא כען א טומעל.

מיר געפעהלט נים די רעוואלוציע, פון אריבער אזא לאנגע צייט און עס איז נאך ניטא קיין, סיקן פון א סאציאליסטישע אדרענג. מיין מיינונג איז אזוי דריי טעג אויף א קאנסטיטוציע, א ווף א רע־פובליק, און אויף שבת דארף שוין זיין פארטיג צום צומעשטען א סאציאליסטי־שע אדרענג!

מען האט זיך גענומען זוכען א קוואר־טיר.

אבער אהן קיין שום בורזשואזנע צאע־קעס אינזוועניג!

אפשר מארס־פעלד, טאווארישטש ליע־נין? אבער עס איז ניט מעבלירט...

— טויג ניט!

ווינטער פאלאץ?

— שמעקט מיט דעם אלטען רעזשים.

— דעם מארבעל פאלאץ?

— א בורזשואנער שטיין, מאקבעל.

עטריך האט מען בעשטימט קסע־שינסקאיא פאלאץ.

—קאנפעסקירט דעם פאלאץ פאר מיר!

צוגעפוצט פראלעטאריש אינזוועניג, איך דעם שלאף צימער אן אויסריפט:

„אכט שטונדען שלאף".

—נו, אצינד געפינט מיר א פארטיי וואס פאר א פנים האט עס — א ליעדער אהן א פארטיי?

— ניטא קיין פארטיי, די אלטע האבען אלעמען ארייגגעבאפט צו זיך.

— זוכט!

לענין איז ארויס אויף'ן באלקאן און אנ־געהויבען רערען. צוויי באלשעוויקעס האבען דערוויל ערגעץ דערטאפט א מענ־שעוויק, איהם געבראכט צו שלעפען און ענגויט הערען לענין'ען. ער האט זיך ד־ערסטען און פראטעסטירט. דערווייל איז געוואָרען א שטיקעל טומעל. עס האט זיך אנגעהויבען קלייבען און עולם. ליענין רעדט און רעדט פון פריהמאָרגען ביז אבענד. דער פלאץ איז געווארט טומעלדיג, לייטע פלעגען קומען יערען טאג א קוק טהאן אויף בייז וואונדער אויף ליענין. קומט זיך א סאלדאטעל, א דעזערטיר רוי־כערט א פאפיראס פון מאכארקע, הערט זי דצו א ווייל און נעהט זיך אוועק. קומט א אינגעלע פון א דערבייאינע קעי־מעל, עפענט אויף דאס מויל, סטארט שעט אויס די אויגען און הערט. א סאל־דאטקע קומט אויסצוגעפינען וואס הערט זיך אויף דער מלחמה. אמאהל קומט צו נעהן א סטודענט, נעהמען דאס ווארט, אמאהל א גימנאזיסטעל פון הויטען קלאס, דערווייל טומעלט זיך.

און לענין האלט אין איין רעדען פאר זיין פארטיי.

רען די געשעהנישען ווייל אלע דאקטרי־נעס און דאקטרינערען זיינען כמעט שיין ווי אויסגעשעפט און דעם צוטרויען פון פעלקער וועלען זיי שוין ניט האבען.

וועט דאס פיערטע יאהר מלחמה ניט אויסזעהען ווי א שיף אהן א רודער אויף די ברויזענדע טוואליעס פון דעם בלוטי־גען ים.

וועט דער ווילד שטורעמדיגער גייסט פון אנארכיע ניט אדומכאפען די גאנ־צע וועלט. וועט איין פייער ניט איינשלינ־גען דעם צווישיישן

עס זיינען שוין דא סימפטאמען וועלכע האגען עפעס נייעס אן, דאס ווילדעווען פון די עקסטרימיסטען אין רוסלאנד און די סטיכישע אונרוהען אין די פרייענעלי־שע לענדער טאר מען ניט בעטראכטען, מיין איך בלויז אלס איזאָלירטע און צו פעליגע ערשיינונגען, און וועט די מלחמה נאך לאנג אנגעהן וועלען זיי זיך צוזאמענ־טען און צושפרייטען אהן א ברעג.

די ברענגעס וועלכע האבען געצוימט אונזער לעבען אין א געוויסען ריטם אדער סימעטעריע, זיינען זיך צופאלען, דיא פערשיעדענע פארטייען און טהעאריעס וועלכע האבען געזאָלט געפינען א וועג צום שלום ווערען פון טאג צו טאג אהנ־מעכטיגער און הילפלאזער, צופלייצט זיך א ים ווען ער האט קיין צוימען ניט פאר זיך אין אלעמען מאסען געהען איבער צו אנארכיע — ווען זיי ווערען אן דעם צו־טרויען צו זיישדע פאלשע און אמת'ע פיהרער.

ווי לאנג דארף עס נאך נעהמען דיא לוידענדע מאסען זאלען פערצווייפעלט אוועקמאכען אויך זייערע סאציאליסטי־שע פיהרער.

דיר קרוגערישע נאציאנען מוזען הא־בען שלום אן זייערע פיהרער מיט זייע־רע מאטעריעלע אין נייסטיגע כלי זיין, קענען צו קיין שלום ניט קומען.

צו וואס קען האס ברענגען? דערצו נאך ביי אזא שרעקליכער נערוועזער ערשי־טערונג, ווי עס הערשט איצט און ביי־אזא גליינינגלטיגקייט צו בלוט און פער־ברעכען צו וועלבער די דריי יאהריגע קריעג האט די וועלט ערצויגען.

ווען די קולטורעלע און געשולטע וועגען צו שלום זיינען מיט בערג פערשטעלט וועט די נערוועזע קראנקע און טויט מיע־ע מענשהייט אויף א ווילדען כאאטישען שטיינער זיך רייסען צו שלום.

מיר שטעהען אויף'ן שוועל פון דעם פיערטען מלחמה יאהר — שטעהען מיר אויף אויף'ן שוועל פון א אלוועלטליכער אנארכיע?

א בעוואוסטער ציוניסט אלס מעיאר פון וואשינגטאן

וואשינגטאן: —

אין היגע פאליטישען קרייזען איז מען זיכער אז פרעזידענט ווילסאן וועט אפווינטען דעם בעוואוסטען ציוניסט מר. יוליוס פייזער אין דער פרעזידענט קאמי־שאן אף וואשינגטאן.

וואשינגטאן דיר הויפט־שטאדט פון די פעראייניגטע שטאאטען האט ניט קיין איינציגען מעיאר און זי ווערט רעגierט און אויסגעשריפט: „אכט שטונדען שלאף".

—נו, אצינד געפינט מיר א פארטיי וואס פאר א פנים האט עס — א ליעדער אהן א פארטיי?

— ניטא קיין פארטיי, די אלטע האבען אלעמען ארייגגעבאפט צו זיך.

— זוכט!

לענין איז ארויס אויף'ן באלקאן און אנ־געהויבען רערען. צוויי באלשעוויקעס האבען דערווייל ערגעץ דערטאפט א מענ־שעוויק, איהם געבראכט צו שלעפען און ענגויט הערען לענין'ען. ער האט זיך ד־ערסטען און פראטעסטירט. דערווייל איז געוואָרען א שטיקעל טומעל. עס האט זיך אנגעהויבען קלייבען און עולם. ליענין רעדט און רעדט פון פריהמאָרגען ביז אבענד. דער פלאץ איז געווארט טומעלדיג, לייטע פלעגען קומען יערען טאג א קוק טהאן אויף בייז וואונדער אויף ליענין. קומט זיך א סאלדאטעל, א דעזערטיר רוי־כערט א פאפיראס פון מאכארקע, הערט זי דצו א ווייל און נעהט זיך אוועק. קומט א אינגעלע פון א דערבייאינע קעי־מעל, עפענט אויף דאס מויל, סטארט שעט אויס די אויגען און הערט. א סאל־דאטקע קומט אויסצוגעפינען וואס הערט זיך אויף דער מלחמה. אמאהל קומט צו נעהן א סטודענט, נעהמען דאס ווארט, אמאהל א גימנאזיסטעל פון הויטען קלאס, דערווייל טומעלט זיך.

און לענין האלט אין איין רעדען פאר זיין פארטיי.

אזוי פראפעס־וואגאן האבען זיך גע־הערט פערשיעדענע שטימען:

—פערפלאמבירט. וואס קען דאר־טען זיין אינוועניג אפשר אמאל אויס רייסענדע שטאפען.

אפשר גאר א בהמה, — ארער א נסטר אמאהל...

מען האט אנגעהויבען בעטראכטען דעם וואגאן און מען האט געפונען א אויף שריפט: 'פארזיכטיג, א כאלשעוויק!' אויפגעפענט מיט ציטערנע הענד. לע־נין שטעקט ארויס דעם קאפ:

— וואו בין איך? נאך אין דייטש לאנד?

— ניין, שוין אין רוסלאנד.

— נו, מא פערפלאמבירט מיר און שיקט מיר אוועק קיין פעטראגראד.

— פלאמבירען? וואס, דיא צייט נער טהוען אייך וועה, טאווארישטש לע־נין?

— ניין, איך מיין א פערפלאמבירי־טען וואגאן. אזוי בין איך שוין איינגע־וואהנט. גאנץ דייטשלאנד אזוי דורך געפאהרען.

געקומען קיין פעטראגראד.

— עס, עס געפעהלט מיר ניט.

— וואס געפעלט אייך ניט. טאווא־רישטש?

—אלצדינג. אייער רעגierונג אין א בורזשואזנע.

צוויי באלשעוויקעס האבען איהם אב־געפיהרט אן א זייט און פייערליך גע־שווארען צו מאגען אן עגדע מיט דער קא־פיטאליסטיש אימפעריאליסטישער רעגי־רונג.

מיר האבען געוואלט מאכען פאר א מיניסטער אונזערען א מענשען, טאווא־רישטש סעמיאן, האט ער אבער זיך איינ־געשפארט

„איך בין ניט קיין גראמאטנער", און אזוי — צו שווער — א שאדען, ער וואלט זיך געפאסט.

— די שטאדט, אייער פעטראגראדער געפעלט מיר עפעס אויך ניט. א בורזשו־אזנע שטאדט. מען טראגט קראכמא־ליעטע קאלנערלאך, אבשאפען די מאדע! מיר קענען עס מאכען איינס און אלץ מעהר ניט די מענשעוויקעס און די עס ער'ען וועלען אפשר פראפעסטירען, מא כען א טומעל.

מיר געפעהלט נים די רעוואלוציע, פון אריבער אזא לאנגע צייט און עס איז נאך ניטא קיין, סיקן פון א סאציאליסטישע אדרענג. מיין מיינונג איז אזוי דריי טעג אויף א קאנסטיטוציע, א ווף א רע־פובליק, און אויף שבת דארף שוין זיין פארטיג צום צומעשטען א סאציאליסטי־שע אדרענג!

מען האט זיך גענומען זוכען א קוואר־טיר.

אבער אהן קיין שום בורזשואזנע צאע־קעס אינזוועניג!

אפשר מארס־פעלד, טאווארישטש ליע־נין? אבער עס איז ניט מעבלירט...

— טויג ניט!

ווינטער פאלאץ?

— שמעקט מיט דעם אלטען רעזשים.

— דעם מארבעל פאלאץ?

— א בורזשואנער שטיין, מאקבעל.

עטריך האט מען בעשטימט קסע־שינסקאיא פאלאץ.

—קאנפעסקירט דעם פאלאץ פאר מיר!

צוגעפוצט פראלעטאריש אינוועניג, איך דעם שלאף צימער אן אויסריפט:

„אכט שטונדען שלאף".

—נו, אצינד געפינט מיר א פארטיי וואס פאר א פנים האט עס — א ליעדער אהן א פארטיי?

— ניטא קיין פארטיי, די אלטע האבען אלעמען ארייגגעבאפט צו זיך.

— זוכט!

לענין איז ארויס אויף'ן באלקאן און אנ־געהויבען רערען. צוויי באלשעוויקעס האבען דערווייל ערגעץ דערטאפט א מענ־שעוויק, איהם געבראכט צו שלעפען און ענגויט הערען לענין'ען. ער האט זיך ד־ערסטען און פראטעסטירט. דערווייל איז געוואָרען א שטיקעל טומעל. עס האט זיך אנגעהויבען קלייבען און עולם. ליענין רעדט און רעדט פון פריהמאָרגען ביז אבענד. דער פלאץ איז געווארט טומעלדיג, לייטע פלעגען קומען יערען טאג א קוק טהאן אויף בייז וואונדער אויף ליענין. קומט זיך א סאלדאטעל, א דעזערטיר רוי־כערט א פאפיראס פון מאכארקע, הערט זי דצו א ווייל און נעהט זיך אוועק. קומט א אינגעלע פון א דערבייאינע קעי־מעל, עפענט אויף דאס מויל, סטארט שעט אויס די אויגען און הערט. א סאל־דאטקע קומט אויסצוגעפינען וואס הערט זיך אויף דער מלחמה. אמאהל קומט צו נעהן א סטודענט, נעהמען דאס ווארט, אמאהל א גימנאזיסטעל פון הויטען קלאס, דערווייל טומעלט זיך.

און לענין האלט אין איין רעדען פאר זיין פארטיי.

בעניז'ס פארטיי

פון ת. ק—ן

ארום פראפס־וואגאן האבען זיך גע־הערט פערשיעדענע שטימען:

—פערפלאמבירט. וואס קען דאר־טען זיין אינוועניג אפשר אמאל אויס רייסענדע שטאפען.

אפשר גאר א בהמה, — ארער א נסטר אמאהל...

מען האט אנגעהויבען בעטראכטען דעם וואגאן און מען האט געפונען א אויף שריפט: 'פארזיכטיג, א כאלשעוויק!' אויפגעפענט מיט ציטערנע הענד. לע־נין שטעקט ארויס דעם קאפ:

— וואו בין איך? נאך אין דייטש לאנד?

— ניין, שוין אין רוסלאנד.

— נו, מא פערפלאמבירט מיר און שיקט מיר אוועק קיין פעטראגראד.

— פלאמבירען? וואס, דיא צייט נער טהוען אייך וועה, טאווארישטש לע־נין?

— ניין, איך מיין א פערפלאמבירי־טען וואגאן. אזוי בין איך שוין איינגע־וואהנט. גאנץ דייטשלאנד אזוי דורך געפאהרען.

געקומען קיין פעטראגראד.

— עס, עס געפעהלט מיר ניט.

— וואס געפעלט אייך ניט. טאווא־רישטש?

—אלצדינג. אייער רעגierונג אין א בורזשואזנע.

צוויי באלשעוויקעס האבען איהם אב־געפיהרט אן א זייט און פייערליך גע־שווארען צו מאגען אן עגדע מיט דער קא־פיטאליסטיש אימפעריאליסטישער רעגי־רונג.

מיר האבען געוואלט מאכען פאר א מיניסטער אונזערען א מענשען, טאווא־רישטש סעמיאן, האט ער אבער זיך איינ־געשפארט

„איך בין ניט קיין גראמאטנער", און אזוי — צו שווער — א שאדען, ער וואלט זיך געפאסט.

— די שטאדט, אייער פעטראגראדער געפעלט מיר עפעס אויך ניט. א בורזשו־אזנע שטאדט. מען טראגט קראכמא־ליעטע קאלנערלאך, אבשאפען די מאדע! מיר קענען עס מאכען איינס און אלץ מעהר ניט די מענשעוויקעס און די עס ער'ען וועלען אפשר פראפעסטירען, מא כען א טומעל.

מיר געפעהלט נים די רעוואלוציע, פון אריבער אזא לאנגע צייט און עס איז נאך ניטא קיין, סיקן פון א סאציאליסטישע אדרענג. מיין מיינונג איז אזוי דריי טעג אויף א קאנסטיטוציע, א ווף א רע־פובליק, און אויף שבת דארף שוין זיין פארטיג צום צומעשטען א סאציאליסטי־שע אדרענג!

מען האט זיך גענומען זוכען א קוואר־טיר.

אבער אהן קיין שום בורזשואזנע צאע־קעס אינוועניג!

אפשר מארס־פעלד, טאווארישטש ליע־נין? אבער עס איז ניט מעבלירט...

— טויג ניט!

ווינטער פאלאץ?

— שמעקט מיט דעם אלטען רעזשים.

— דעם מארבעל פאלאץ?

— א בורזשואנער שטיין, מאקבעל.

עטריך האט מען בעשטימט קסע־שינסקאיא פאלאץ.

—קאנפעסקירט דעם פאלאץ פאר מיר!

צוגעפוצט פראלעטאריש אינוועניג, איך דעם שלאף צימער אן אויסריפט:

„אכט שטונדען שלאף